

Pekka Aittakumpu kesk

Kirjallinen kysymys maksuhäiriömerkintäajan lyhentämisestä yksityishenkilön velkajärjestelyssä

Eduskunnan puhemiehelle

Ihmisillä voi syntyä velkaa monista eri syistä, usein perheen asumisesta ja arjen pyörittämisestä johtuvista alkuvaiheen tarpeista. Velkaantumisen taustalla ei läheskään aina ole holtittomuus tai taitamattomuus hoitaa omaa talouttaan.

Ihmisillä elämäntilanne voi muuttua nopeasti esimerkiksi puolison vakavan sairastumisen vuoksi. Perheen tulot eivät enää riitä kaikkien velkojen maksamiseen. Viimeisenä keinona ahdingosta selviämiseen on yksityishenkilöiden velkajärjestely.

Velkajärjestelyä varten hakijan on ilmoitettava kaikki velkansa ja varallisuutensa. Niiden pohjalta tehdään maksuohjelma. Velkajärjestelyn maksuohjelmasta kirjataan luottotietoihin maksuhäiriömerkintä. Se poistuu vasta, kun ohjelmaan merkityt kaikki velat on maksettu kokonaan.

Velkajärjestelyn maksuohjelmassa asuntolaina ei ole velkajärjestelyn aikana eikä sen jälkeen enää asuntolainaa. Se on loppuun saakka velkajärjestelylainaa, kunnes koko asuntolaina on maksettu. Esimerkiksi verottaja hyväksyy oikaisuvaatimusten kautta vuosittain asunnosta johtuvan velan asuntolainaksi, mutta pankin kannalta tilanne ei muutu. Se säilyy velkajärjestelyvelkana loppuun saakka.

Tällä hetkellä tilanne on kohtuuton sellaisten muuten velkajärjestelystä ulos päässeiden yksityishenkilöiden osalta, joilla on edelleen jäljellä vakuusvelkaa asuntolainastaan. Heillä maksuhäiriömerkinnän poistumiseen voi pisimmillään mennä jopa 25 vuotta vain sen takia, että vastaavalle ajalle sovittu asuntolaina on muuttunut velkajärjestelyvelaksi. Näin siitäkin huolimatta, että velallinen on noudattanut muiden velkojen kohdalla maksuohjelmaa ja velat ovat tulleet maksetuiksi, jolloin jäljellä on vain asuntolaina ja sitä lyhennetään. Toisin sanoen velallinen on jo näyttänyt, että hänen taloutensa ja velanhoitokykynsä on vahvistunut.

Koska maksuhäiriömerkintä säilyy luottotiedoissa niin kauan kuin velkajärjestelyohjelmaa on jäljellä, eivät pankit myönnä lainaa, jolla jäljelle jäävän velkajärjestelyvelan ja samalla asunnosta johtuvan maksuhäiriömerkinnän voisi maksaa pois. Maksuhäiriömerkinnän takia pankit eivät myöskään myönnä asiakkaalle muunlaistakaan lainaa, vaikka siihen olisi takaaja ja reaalivakuus sukulaisen asettamana. Lainaa ei saa esimerkiksi lämmitysjärjestelmän muutokseen, vaikka ELY-keskus myöntäisi jälkikäteen avustuksen, jolla velkaa voisi lyhentää välittömästi. Lainaa ei

Kirjallinen kysymys KK 646/2022 vp

saa myöskään auton ostoon, pesukoneeseen, kylpyhuoneremonttiin tai kattoremonttiin. Käytännössä ihminen on luottokelvoton.

Jos velallisen kokonaistilannetta voitaisiin arvioida uudelleen velkajärjestelyn päätyttyä muiden velkojen osalta ja tarkastella velallisen kokonaistilannetta ja tosiasiallista velanhoidokykyä, tällä pääsisivät edellä mainitun kaltaiset väliinputoajatkin hyvissä ajoin takaisin jaloilleen eivätkä pahimmillaan vasta vuosikymmenten kuluttua. Velkajärjestelyvelallisen kokonaistilanteen arviointiin on pian myös paremmat edellytykset, kun positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy, jotta asuntolainan vakuusvelasta johtuva velkajärjestelyvelka sekä siitä aiheutuva kohtuuttoman pitkä maksuhäiriömerkintäaika poistuisivat tai ainakin lyhenisivät olennaisesti jo ennen kuin koko asuntovelka on maksettu pois, mikäli velallinen pystyy osoittamaan saaneensa taloutensa hallintaan ja hän on osoittanut kykenevänsä noudattamaan maksuohjelmaa ja

miten muuten edellä mainittuun tilanteeseen joutuneita suomalaisia voisi auttaa?

Helsingissä 20.12.2022

Pekka Aittakumpu kesk